

Naar het strand!

✍ Veronique De Tier en Marc van Oostendorp
 🗨 Stijn Fabri en Steven Theunis

Wie houdt er niet van de zee, het zand, het witte schuim op de hoge golven (of *baren*)? Kinderen lopen met hun emmertje langs de vloedlijn om schelpjes (of *scholpjes*, *schulpjes* en *wannen*) te rapen. Met wat geluk vinden ze zo'n mooie schelp waar *mee* je de zee kunt horen (*roenker* of *roenkel*). Of een kinkhoorn (*kinkankoorn*, *toortel*, *zeeruiser*, *willok* of *wullok*). En misschien zelfs een kaurischelp – die vooral voorkomt op de Zeeuwse stranden. Daar heet die *keutje*, *boester*, *baster*, *verkentje* of *zeugje*.

Andere kinderen bouwen zandkastelen en vliegeren, terwijl hun ouders op slippers een ijsje halen. Wie verstandig is, wrijft zich goed in met zonnecrème, want als je te lang in de zon blijft, word je zo rood als een kreeft. En een verbrande (of *verbrade*, *verschoeperde*) rug wil niemand.

Strand

Het strand wordt in de Vlaamse en Zeeuwse kustregio vaak *strange* genoemd. Dat woord gaat terug op het Germaanse woord *strangi* voor 'streng, touw', dat later 'strook langs de zee' is gaan betekenen. Op de kop van Schouwen zegt men *ook wel stroa*, een woord dat ook terugkomt in *stroarijden*: daarbij waden versierde boerenpaarden in de branding om de benen te ontdoen van ziektekiemen, na een winter in de stal.

De genoemde namen komen uit historisch dialectonderzoek (zie Onzetaal.nl/streektaalen), met ditmaal een focus op Vlaanderen. Hebt u aanvullingen? Laat het weten!

Welke woorden waar?

baar: Groningen, West- en Oost-Vlaanderen, Zeeland
kinkankoorn: West-Vlaanderen, Zeeland
roenkel, *roenker*: Zeeland
toortel: West-Vlaanderen
verbraden: Stellingwerven
verschoeperen: West- en Oost-Vlaanderen, Zeeland
wanne: Staphorst
willok, *wullok*: West-Vlaanderen
zeeruiser: Zeeland

Kruiwagentje

Krui-, *kruu-* en *croewagen* (in het hele taalgebied), *karrewagen* (Frans-Vlaanderen, Denderstreek), *puppegalle*, *pijpegalle* (omgeving Poperinge), *kortewagen* en *korrewagen* (West- en Oost-Vlaanderen, Zeeland), *kordewagen* (Waasland), *schurgkar* en *schurskar* (Nederlands-Limburg), *krui-* of *croekar* (Limburg), *krui* en *krooie* (Friesland, Overijssel, Noord-Holland), *aardekrui* of *krui* (Drenthe, Stellingwerven), *kaar*, *kaor* en *koar* (Groningen, Drenthe, Overijssel).

Vlieger

Draak (Groningen, Drenthe, Gelderland, Overijssel, West- en Oost-Vlaanderen), *plakwaaier* (rond Kortrijk), *windvogel* (Nederlands-Limburg), *waaier* (in het hele taalgebied), *vliegaard* (Vlaams-Brabant), *windvlieger* (Belgisch-Limburg), *vliegerd* (Noord-Brabant, Stellingwerven, Deventer), *bleu* (Leiden), *kolder* (Utrecht), *potuiltje* (Rijssen).

(Teen)slippers

Niet alleen *slipper* komt van een Engels woord voor 'schuiven' (to *slip*) maar ook *slets* (uit *teenslets*); dat komt van *to slide*. Dat 'schuiven' vind je ook in *sloffers*, *sloefers*, *sleffers*, *slaffers*, *sluffers* en *sliffers* (elke klinker is welkom). *Flipflops* zijn genoemd naar het geluid dat ze maken, net als bijvoorbeeld *kleppers*. De West-Vlaamse *savatten* gaan terug op het Italiaanse *ciabatta* (voor een plat en breed soort schoeisel, waar later een brood naar genoemd is).

Zeefje

Zift, *zicht*, *zij*, *zijde*, *ziede* en *zigg* (in het hele taalgebied), *sou*, *souwe* en *sjouwe* (Friesland, Groningen, Drenthe), temst (Vlaams-Brabant, Antwerpen, Noord-Brabant), teems (Belgisch-Limburg), *trizee* (Antwerpen), *zeefde* (West- en Oost-Vlaanderen).

Harkje

Rakel (West-Vlaanderen), *raak* en *reek* (Oost-Vlaanderen), *rijf* (Zeeland, Noord-Brabant, Friesland, Groningen, Drenthe), *gritsel*, *griezel* en *griesel* (Vlaams-Brabant, Antwerpen, Noord-Brabant, Limburg).

Emmertje

Tobbe (Limburg), *marmiet* en *barmiet* (Oost-Vlaanderen), *puts* (Noord-Brabant), *seule* (West-Vlaanderen), *aker* (in het hele taalgebied).